

λέω

λέω κ. **λέγω**, ρ. [*αρχ. λέγω*], λέω. **1.** αφηγούμαι προφορικά, εξιστορώ: «τους λέω πώς πέρασα στην εκδρομή». **2.** πληροφορώ, ενημερώνω: «πες του πως θ' αργήσω να κατέβω στο γραφείο μου». **3.** διαδίδω: «γιατί λες ψέματα και τρομάξεις τον κόσμο;». **4.** έχω σκοπό, σκέφτομαι: «εδώ και καιρό λέω να κάνω ένα ταξιδάκι». **5.** υποθέτω, φαντάζομαι, νομίζω: «λέω πως, αν μου πέσει το λαχείο, θα παραιτηθώ από τη δουλειά μου || απ' τη ζωή που βλέπω να κάνει, λέω πως θα πρέπει να 'ναι πλούσιος». **6.** προτρέπω, συμβουλευώ: «μη λες στο παιδί τέτοια πράγματα, γιατί παίρνουν τα μυαλά του αέρα». (Λαϊκό τραγούδι: *οι συγγενείς μου λέγανε να το απαρτήσω αυτό το παλιομπόζουκο για θα τους ξεφτελίσω*). **7.** προτείνω, εισηγούμαι: «πες κι εσύ καμιά ιδέα, γιατί εγώ στέρεψα». **8.** ισχυρίζομαι, υποστηρίζω: «αυτός λέει ότι είναι αθώος, αλλά δεν τον πιστεύουν || εσύ μας τα λες έτσι, αλλά αυτός λέει άλλα πράγματα». **9.** διατάσσω: «το αφεντικό λέει να αλλάξουμε πόστο». **10.** εννοώ: «μπορείς να μου εξηγήσεις τι λέει αυτό το χαρτί;». **11.** ονομάζω: «πώς τον λένε τον αδερφό σου; || πώς το λένε το σκυλάκι σας;». **12.** χαρακτηρίζω, αποκαλώ: «με είπε ανίκανο και άχρηστο». **13α.** στο γ' πρόσ. **λέει**, εκφέρει υποθετική πρόταση με την έννοια αν ήταν δυνατόν: «ε ρε, και να γινόμουν, λέει, πλούσιος, να δεις εσύ γλέντια που θα γίνονταν!». (Λαϊκό τραγούδι: *ε ρε, και να 'χαμε, το χρήμα, λέει, να 'χαμε και τη μιζέρια μας να δεις πού θα τη γράφαμε*). **β.** διαδίδεται, θρυλείται, φημολογείται: «αύριο, λέει, θα παραιτηθεί ο τάδε υπουργός || λένε πως θα γίνει ανασχηματισμός». (Λαϊκό τραγούδι: *λένε πως είναι οι γυναίκες πονηρές, τον κάθε άντρα πως τον θέλουν πάντα θύμα*). **γ.** σε θέση μεταβατικού συνδέσμου κατά τη διήγηση παραμυθιού ή ονείρου: «ήταν, λέει, κάποτε ένας βασιλιάς και μια βασίλισσα, που δεν είχαν, λέει, παιδιά || βρισκόμουν, λέει, σε μια πεδιάδα, που ήταν γεμάτη, λέει, με κατακόκκινες παπαρούνες». **δ.** (στη νεοαργκό) είναι καλό, αξίζει: «αγόρασε ο τάδε ένα αυτοκίνητο που λέει || σ' άρεσε το τάδε έργο; -Λέει». **14α.** στο β' πρόσ. σε ερωτηματικό τύπο **λες**; έτσι νομίζεις εσύ; είναι προσωπική σου γνώμη(;): «να δεις που θα καταφέρει να ορθοποδήσει πάλι. -Λες;». **β.** είσαι σίγουρος γι' αυτό που μου λες; υπάρχει κι αυτή η περίπτωση που μου λες(;): «να δεις που θα 'ρθει κι ο τάδε μαζί με τους άλλους. -Λες; || θα βρέξει -Λες;». Συνών. *νομίζω (1β, γ)*. **15.** το απαρέμφ. με άρθρο **το λέγειν**, ως ουσ., το χάρισμα, η ικανότητα που έχει κανείς να μιλάει με ευχέρεια και πειστικότητα, η ευγλωττία, η ευφράδεια: «έχει τόσο ωραίο λέγειν αυτός ο άνθρωπος, που, όταν μιλάει κρέμομαι απ' τα χείλη του || μπορεί να μην ψήφιζε τον Αντρέα Παπανδρέου, όμως για το λέγειν αυτού του πολιτικού έβγαζε το καπέλο του»· βλ. και λ. [είπα](#). (Ακολουθούν 446 φρ.)·

- ακόμη λέει το κρέας τσιτσί, βλ. λ. [κρέας](#)·
- ακόμη λέει το νερό μπου, βλ. λ. [νερό](#)·
- άκου λέει! ή άκουσε λέει! βλ. λ. [ακούω](#)·
- άκου που σου λέω ή άκου με που σου λέω ή άκουσέ με που σου λέω, βλ. λ. [ακούω](#)·
- άλλα λέει η θεια του κι άλλα ακούν τ' αφτιά του, βλ. λ. *θεια*·
- άλλα λες κι άλλα μου κάνεις, τα λόγια του, οι υποσχέσεις που μου δίνει δε συμβαδίζουν με τις πράξεις του: «έχω πάψει πια να σε πιστεύω, γιατί άλλα λες κι άλλα μου κάνεις». (Λαϊκό τραγούδι: *παστρικές δουλειές δεν φτιάνεις, άλλα λες κι άλλα μου κάνεις, μου τη σκας κι αλλού γυρίζεις κι αποδώ δε χαμπαρίζεις*)·
- άλλα του λέω κι άλλα ακούει, βλ. λ. [ακούω](#)·
- άλλο λέει η καρδιά κι άλλο λέει το μυαλό, βλ. λ. [καρδιά](#)·
- άλλο να τ' ακούς κι άλλο να στα λέω, βλ. λ. [άλλος](#)·
- άλλο να στο λέω κι άλλο να το βλέπεις, βλ. λ. [άλλος](#)·
- αλλού να τα λες αυτά! βλ. λ. *αλλού*·
- ανέκδοτα θα λέμε τώρα! βλ. λ. [ανέκδοτο](#)·

- αν είχε η γιαγιά μου αρχίδια, θα τη λέγανε παππούλη, βλ. λ. [γιαγιά](#).
- αν ... (θα...) (ακολουθεί ρήμα) λέει! λέγεται για κάτι που ισχύει σε μεγάλο βαθμό και δίνεται ως απάντηση σε ερώτηση κάποιου που δηλώνει άγνοια ή αμφιβολία ως προς τον τρόπο ενέργειάς μας: «θα 'ρθεις το βράδυ μαζί μας; -Αν έρθω λέει! || θα πας να βοηθήσεις τον τάδε; -Αν θα πάω λέει! || θα φύγεις κι εσύ μαζί με τους άλλους; -Αν θα φύγω λέει! || θα φας κι άλλο φαγητό; -Αν θα φάω λέει!».
- αν ήταν η δουλειά γλυκιά, θα τη λέγαν μπακλαβά, βλ. λ. [δουλειά](#).
- απ' το λέγε λέγε, βλ. φρ. με το λέγε λέγε.
- απ' το λέγε λέγε την έφαγε ο μπουνταλάς, βλ. λ. μπουνταλάς.
- απάνω που έλεγα να..., βλ. λ. [απάνω](#).
- από πίσω και για το βασιλιά λένε, βλ. λ. βασιλιάς.
- αρκεί που το λες, βλ. λ. [αρκεί](#).
- ας λέει ό,τι θέλει ή ας λέει ό,τι θέλει να λέει, βλ. φρ. ό,τι θέλει ας λέει.
- ας λέει ό,τι λέει ή ας λέει ό,τι θέλει να λέει, βλ. φρ. ό,τι λέει ας λέει.
- ας με λεν βοϊβοδίνα κι ας πεθαίνω απ' την πείνα ή ας με λεν βοϊβοδίνα κι ας ψοφώ από την πείνα, βλ. λ. [βοϊβοδίνα](#).
- ας με λένε δημαρχίνα κι ας πεθαίνω απ' την πείνα ή ας με λένε δημαρχίνα κι ας ψοφώ από την πείνα, βλ. λ. [δήμαρχος](#).
- ας μπαίνει ο κόμπος κι ας λέει ο κόσμος, βλ. λ. [κόμπος](#).
- ας τα λέμε καλά ή λέγε τα καλά, να 'ρχονται καλά, βλ. λ. [καλός](#).
- άσ' τον να λέει! μην τον υπολογίζεις, μην του δίνεις σημασία, μην παίρνεις υπόψη σου αυτά που λέει: «όταν είναι νευριασμένος, λέει ό,τι του κατέβει, γι' αυτό άσ' τον να λέει!». (Λαϊκό τραγούδι: **άσ' τους να λένε, άσ' τους να πουν, αυτοί δεν ξέρουν ν' αγαπούν**).
- αστεία λες; βλ. λ. λέω.
- αυτά που λες! βλ. λ. [αυτός](#).
- αυτά που σου λέω εγώ το πρωί, μας (μου) τα λες εσύ το βράδυ, βλ. λ. [βράδυ](#).
- αυτά τα λεν στον κλήδονα, βλ. λ. [κλήδονας](#).
- αυτό πάλι τι σου λέει; βλ. λ. [αυτός](#).
- αυτό που σου λέω! βλ. λ. [αυτός](#).
- για λέγε, **α.** προτρεπτική έκφραση σε κάποιον που έθιξε ένα θέμα να μας πει περισσότερα, γιατί ενδιαφερόμαστε να μάθουμε. Πολλές φορές, επαναλαμβανόμενο, για λέγε, για λέγε, ενώ τον τελευταίο καιρό ακούγεται και στο συγκοπτόμενο τύπο, για λέ(γε), για λέ(γε). **β.** προτρεπτική έκφραση σε κάποιον να αναπτύξει κάποιο επιχείρημά του, μόνο και μόνο για να απαλλαγούμε από την παρουσία του, γιατί εκ των προτέρων είμαστε αποφασισμένοι να μη συμφωνήσουμε. Στην περίπτωση αυτή, πολλές φορές, η φρ. κλείνει με το λοιπόν.

- για να λέμε και του στραβού το δίκιο, βλ. λ. [δίκιο](#).
- γιατί λέει, γιατί υποτίθεται: «δε θα 'ρθει μαζί μας στο γάμο, γιατί λέει δεν έχει τα κατάλληλα ρούχα».
- δε θα 'λεγα ναι, βλ. λ. [ναι](#).
- δε θα 'λεγα όχι, βλ. λ. [όχι](#).
- δε λέει, **α.** (στη νεοαργκό) δεν είναι καλό, δεν αξίζει: «έδωσε ένα σωρό λεφτά για ν' αγοράσει αυτό τ' αυτοκίνητο, αλλά δε λέει || μην πας να δεις το τάδε έργο, γιατί δε λέει». **β.** (απρόσ. στη νεοαργκό) δίνεται ως απάντηση στην έκφραση ενδιαφέροντος για την πορεία των πραγμάτων στη ζωή ενός ανθρώπου, που δείχνει κάποιος με την ερώτηση τι λέει; και δηλώνει πως η πορεία των πραγμάτων δεν είναι καθόλου καλή: «βρε βρε, καιρό έχω να σε δω, τι λέει; -Δε λέει». Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το *ας' τα*. Αντίθ. *καλά λέει*.
- δε λέει (έναν, κάναν, κανέναν) καλό λόγο για κανέναν, βλ. λ. [λόγος](#).
- δε λέει (και) πολλά, βλ. λ. [πολύς](#).
- δε λέει (και) πολλά πράγματα, βλ. λ. [πρά\(γ\)μα](#).
- δε λέει μία, **α.** (για πρόσωπα) είναι ανάξιος λόγου, ασήμαντος, τιποτένιος: «μην εντυπωσιάζεσαι που είναι όμορφος, γιατί κατά τ' άλλα δε λέει μία». **β.** (για πράγματα) δεν έχει καμιά αξία: «τζάμπα έχει καλή φήμη αυτό τ' αυτοκίνητο, γιατί, όταν το οδήγησα, διαπίστωσα πως δε λέει μία». **γ.** (για καλλιτεχνικά έργα) δεν παρουσιάζει κανένα ενδιαφέρον, δε μεταφέρει καμιά σημαντική ιδέα: «το έργο είναι πολυδιαφημισμένο, αλλά κατά τη γνώμη μου δε λέει μία».
- δε λέει (μια, καμιά) καλή κουβέντα για κανέναν, βλ. λ. [κουβέντα](#).
- δε λέει να..., **α.** δεν αποφασίζει να..., δε φιλοτιμείται να...: «αν δεν πάρει πρώτα την άδεια απ' τον πατέρα του, δε λέει να κάνει βήμα απ' το σπίτι του || ενώ βλέπει πως σκοτώνομαι στη δουλειά, δε λέει να βοηθήσει λίγο». (Τραγούδι: *άσπρισε η κούτρα σου Μιχάλη αλλά μυαλό δε λέει να βάλει*). **β.** (για υποθέσεις ή καταστάσεις) παρατείνεται, καθυστερεί κάτι πέρα από το κανονικό ή το ανεκτό όριο: «δε λέει να σταματήσει αυτή η διαμάχη || ήρθε απ' το πρωί να με δει και δε λέει να φύγει || δε λέει να βρέξει λίγο».
- δε λέει να ξεκουμπιστεί! βλ. λ. [ξεκουμπίζομαι](#).
- δε λέει να ξεκουνήσει! βλ. λ. [ξεκουνώ](#).
- δε λέει ποτέ όχι, βλ. λ. [όχι](#).
- δε λέει τίποτα, **α.** (για πρόσωπα) είναι ανάξιος λόγου, ασήμαντος, τιποτένιος: «στην αρχή μου φάνηκε καλό παλικάρι, αλλά στη συνέχεια διαπίστωσα πως δε λέει τίποτα». **β.** (για πράγματα) δεν έχει καμιά αξία: «και τζάμπα να μου 'δινε αυτόν τον καναπέ, δε θα τον έπαιρνα, γιατί δε λέει τίποτα». **γ.** (για καλλιτεχνικά έργα) δεν παρουσιάζει κανένα ενδιαφέρον, δε μεταφέρει καμιά σημαντική ιδέα: «μην πάτε να δείτε την τάδε ταινία, γιατί δε λέει τίποτα || διάβασα το τάδε βιβλίο, αλλά δε λέει τίποτα || πήγα στην τάδε έκθεση ζωγραφικής, αλλά δε λέει τίποτα». **δ.** (για καταστάσεις) δεν έχει καμιά ιδιαίτερη σπουδαιότητα, καμιά ιδιαίτερη σημασία: «με την τάδε έχουμε μια καλή φιλική σχέση και, που μας είδες μαζί, δε λέει τίποτα».
- δε λέμε ούτε καλημέρα, βλ. λ. [καλημέρα](#).
- δε λέμε ονόματα, βλ. λ. [όνομα](#).
- δε λες καλύτερα που δεν..., έκφραση με την οποία εκφράζουμε την ικανοποίησή μας για κάτι που ματαιώθηκε ή αναβλήθηκε: «δε λες καλύτερα που δεν ξεκινήσαμε, γιατί τι θα κάναμε μέσα σ' αυτή την μπόρα που ξέσπασε; || δεν λες καλύτερα που δεν πήγαμε, γιατί, απ' ό,τι έμαθα, έγινε μεγάλη φασαρία!».

- *δε λες τίποτα!* έκφραση με την οποία επιτείνουμε αυτό που ειπώθηκε αμέσως προηγουμένως: «αν είναι όμορφη γυναίκα; Δε λες τίποτα, καλλονή, σου λέω! || ήπιατε πολύ χτες το βράδυ; -Δε λες τίποτα, γίναμε λάσπη!», δηλ. αυτό που λες, ανταποκρίνεται πολύ λίγο στην πραγματικότητα·

- *δε λέω, α.* δεν αμφισβητώ τα λεγόμενα κάποιου, δεν αμφιβάλλω, βεβαίως, οπωσδήποτε: «δε λέω, απ' την πλευρά σου έχεις δίκιο βουνό || δε λέω, είναι όμορφη γυναίκα». **β.** (στη νεοαργκό) βρίσκομαι σε πολύ άσχημη ψυχολογική κατάσταση, είμαι χάλια: «θα 'ρθεις το βράδυ μαζί μας στο μπαράκι; -Μπα, παιδιά, σήμερα δε λέω, γι' αυτό θα πάω νωρίς στο σπίτι». **γ.** δεν εγκρίνω, δε συμφωνώ και δίνεται ως απάντηση στην ερώτηση κάποιου τι λες; με την έννοια, ποια είναι η γνώμη σου(;): «ζήτησε να 'ρθει το βράδυ και ο τάδε μαζί μας, τι λες; -Δε λέω, γιατί είναι μεγάλο κωλόπαιδο». **δ.** έχω χάσει το κύρος μου, δεν έχω πια πέραση: «απ' τη μέρα που βγήκα στη σύνταξη, δε λέω τίποτα στην παλιά μου τη δουλειά»·

- *δε λέω... αλλά... ή δε λέω... όμως...*, έκφραση με την οποία εκφράζουμε κάποια αντίρρηση, κάποια επιφύλαξη στην αμέσως προηγούμενη θετική γνώμη μας για κάποιον ή για κάτι: «δε λέω, καλό παιδί ο τάδε, αλλά είναι πολύ καβγατζής || δε λέω, καλό αυτοκίνητο, όμως καίει πολλή βενζίνη»·

- *δε λέω λέξη*, βλ. λ. *λέξη*·

- *δε λέω όχι*, βλ. λ. *όχι*·

- *δε μας τα λες καλά*, βλ. λ. *καλός*·

- *δε μου λέει τίποτα*, (για πρόσωπα ή πράγματα) δε μου θυμίζει το παραμικρό: «κατάλαβα ποιον μου δείχνεις, αλλά δε μου λέει τίποτα ο άνθρωπος || το ξανάδες αυτό τ' αγαλματάκι; -Δε μου λέει τίποτα»·

- *δε μου λες ή δε μου λέτε, α.* εισαγωγική έκφραση για να μπούμε ρωτώντας κάποιον στο θέμα που μας ενδιαφέρει: «δε μου λες, μήπως ξέρεις να μου πεις προς τα πού πέφτει το τάδε μπαράκι;». (Λαϊκό τραγούδι: **δε μου λέτε**, δε μου λέτε το χασίσι που πουλιέται; Το πουλούν οι ντερβισάδες στους απάνω μαχαλάδες). Πολλές φορές, μετά το τέλος της φρ. ακολουθεί το *παλικάρι μου* (*παλικάρια μου*) ή το *καλόπαιδο* (*καλόπαιδα*) ή το *λεβέντη μου* (*λεβέντες μου*) ή το *ομορφόπαιδο* (*ομορφόπαιδα*) καθώς και άλλα παρόμοια ή ακολουθεί το όνομα του συνομιλητή μας. (Λαϊκό τραγούδι: *μπήκε ο χειμώνας και δεν έχω φράγκο· πώς θα την περάσω δε μου λες, ρε Βάγγο; Έπιασε το κύρο και το ξεροβόρι κι είμαι, αδερφέ μου, δίχως πανωφόρι*). **β.** εισαγωγική έκφραση για να επιπλήξουμε κάποιον: «δε μου λες, σου έδωσε κανείς την άδεια να μπεις μέσα;»

- *δε σου λέει κάτι*; βλ. λ. *κάτι*·

- *δε σου λέω τίποτα!* έκφραση με την οποία επιτείνουμε κάτι που είπαμε αμέσως προηγουμένως: «ήταν τόσο όμορφη γυναίκα, που δε σου λέω τίποτα! || έγινε τέτοιος καβγάς, που δε σου λέω τίποτα! || περάσαμε τόσο ωραία, που δε σου λέω τίποτα || ήταν τόσο ωραίο το φαγητό, που δε σου λέω τίποτα», δηλ. αυτό που σου λέω, ανταποκρίνεται πολύ λίγο στην πραγματικότητα·

- *δεν κοκκινίζεις μ' αυτά που λες*; βλ. λ. *κοκκινίζω*·

- *δεν ξέρει πώς τον (τη) λένε*, είναι πάρα πολύ κουτός, πάρα πολύ ηλίθιος: «δεν του αναθέτω ούτε την παραμικρή δουλειά, γιατί είναι απ' αυτούς, που δεν ξέρει πώς τον λένε»·

- *δεν ξέρει τι λέει*, μιλάει απερίσκεπτα ή λέει ανοησίες: «μην υπολογίζεις στη γνώμη του, γιατί συνήθως δεν ξέρει τι λέει»·

- *δεν ξέρει τι λέει και τι κάνει*, μιλάει ή ενεργεί απερίσκεπτα: «όταν πίνει, δεν ξέρει τι λέει και τι κάνει»·

- *δεν το λες με τα σωστά σου*, βλ. λ. *σωστός*·

- *δεν το λέω αστεία*, βλ. λ. *αστείο*·

- δουλειά το λέμε τώρα! ή δουλειά το λένε τώρα! βλ. λ. [δουλειά](#).
- εγώ τα λέω, εγώ τ' ακούω, βλ. λ. [εγώ](#).
- εγώ το λέω, το ομολογώ, το παραδέχομαι: «εγώ το λέω, μ' αρέσει το ποτό». (Λαϊκό τραγούδι: **εγώ το πίνω και το λέω** γίνομαι στουπί και δε με νοιάζει, σας ορκίζομαι, ο κόσμος τι θα πει).
- εγώ το λέω του σκύλου μου κι ο σκύλος της ουράς του, βλ. λ. [σκύλος](#).
- εγώ του λέω χαντούμης είμαι, κι αυτός ρωτάει πόσα παιδιά έχεις; βλ. λ. [χαντούμης](#).
- εδώ που τα λέμε, βλ. λ. [εδώ](#).
- είναι λες και κατάπιε καδρόνι, βλ. λ. [καδρόνι](#).
- είναι λες και κατάπιε μπαστούνι, βλ. λ. [μπαστούνι](#).
- είναι λες και κατάπιε σανίδα, βλ. λ. [σανίδα](#).
- είναι λες και κατάπιε σκεπάρνι, βλ. λ. [σκεπάρνι](#).
- είναι λες και κατάπιε σκουπόξυλο, βλ. λ. [σκουπόξυλο](#).
- εκεί που θα λέγαμε δόξα σοι ο Θεός, είπαμε βόηθα Παναγία ή εκεί που θα λέγαμε δόξα σοι ο Θεός, είπαμε Παναγία βοήθα, βλ. λ. [Θεός](#).
- εμένα μου λες! είμαι απόλυτος γνώστης της υπόθεσης ή της κατάστασης για την οποία γίνεται λόγος, γιατί έχω προσωπική εμπειρία: «εμένα μου λες τι πάει να πει εγχείρηση, που μέχρι τώρα έχω κάνει τρεις εγχειρήσεις απανωτές! || εμένα μου λες τι πάει να πει προδοσία, που με μαχαίρωσε πίσωπλάτα ο καλύτερος φίλος μου!»· βλ. και φρ. *εμένα το λες(!)*.
- εμένα το λες! δηλώνει έντονη αμφισβήτηση στα λεγόμενα κάποιου: «εμένα το λες πως είναι καλός άνθρωπος, που τον τσάκωσα πέντε φορές να κατηγορεί χωρίς λόγο όλη την παρέα μας! || εμένα το λες πως είναι κακός άνθρωπος, που, όσες φορές τον χρειάστηκα, στάθηκε πλάι μου!»· βλ. και φρ. *εμένα μου λες(!)*.
- έξω απ' το χορό, πολλά τραγούδια λένε, βλ. λ. [χορός](#).
- εσύ 'σαι που το λες! **α.** έκφραση με την οποία επιβεβαιώνουμε στο συνομιλητή μας πως τα πράγματα έγιναν εντελώς διαφορετικά από ό,τι προτείναμε, ιδίως συμβουλευτικά σε κάποιον: «του 'πα χίλιες φορές να κόψει το τσιγάρο. Εσύ 'σαι που το λες! Δεν το βγάζει απ' το στόμα του». **β.** λέγεται για κάτι που δε συμβαίνει, ενώ ήμασταν σίγουροι πως θα συμβεί: «λέγαμε με την παρέα μας να πάμε εκδρομή στις Πρέσπες. Εσύ 'σαι που το λες! Χάλασε ο καιρός». Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το *όμως*. **γ.** έκφραση έντονης αμφισβήτησης σε αυτά που μας λέει κάποιος: «η τιμιότητα είναι σήμερα το παν στον άνθρωπο. -Εσύ 'σαι που το λες, που έχεις κατακλέψει όλο τον κόσμο!».
- εσύ τι λες; ποια είναι η γνώμη σου; ποια είναι η απόφασή σου(;): «εσύ τι λες, θα πάρουμε το πρωτάθλημα; || εσύ τι λες, θα 'ρθεις μαζί μας;». (Λαϊκό τραγούδι: **εσύ τι λες**, θα γίνουμε επιτέλους εραστές).
- εσύ το λες! είναι δυνατό να λες εσύ τέτοιο πράγμα(!): «εσύ το λες πως συμπαθείς αυτόν τον άνθρωπο που ήσουν αιτία να πάει φυλακή!».
- εσύ το λες, είναι προσωπική σου γνώμη, προσωπική σου άποψη: «παρ' όλα τ' άσχημα λόγια που ακούω γι' αυτόν τον άνθρωπο, έχω την εντύπωση πως είναι και τίμιος και δίκαιος. -Εσύ το λες».
- εσύ το λες αυτό! βλ. λ. [αυτός](#).

- εσύ το λες αυτό, βλ. λ. [αυτός](#).

- έτσι λες; βλ. λ. [έτσι](#).

- έτσι λες ε! βλ. λ. [έτσι](#).

- έτσι που λες, βλ. λ. [έτσι](#).

- έτσι σ' έμαθαν να λες; βλ. λ. [έτσι](#).

- έτσι σου είπαν να λες; βλ. λ. [έτσι](#).

- έχεις δίκιο, δεν ξέρεις τι λες, βλ. λ. [δίκιο](#).

- έχεις και λες, έχεις κάποιο συγκεκριμένο λόγο για να μιλάς, για να αναφέρεσαι με τον τρόπο με τον οποίο μιλάς ή αναφέρεσαι για το άτομο ή το θέμα για το οποίο γίνεται λόγος: «έχεις και λες εναντίον του, γιατί ξέρεις τι κουμάσι είναι || έχεις και λες, γιατί ξέρεις πώς είναι τα πράγματα μέσα στο εργοστάσιο». Συνήθως της φρ. προτάσσεται το εσύ.

- έχουμε και λέμε, έκφραση που συνήθως λέγεται, όταν αρχίζει να κάνει κάποιος ένα λογαριασμό, όταν αρχίζει να αθροίζει τα υπέρ ή τα κατά κάποιου ατόμου, όταν αρχίζει να απαριθμεί τις ενέργειες που έγιναν ή που πρέπει να γίνουν σε κάποια δουλειά ή υπόθεση, ή, όταν καταλήγει σε κάποιο συμπέρασμα, σε κάποια τελική εκτίμηση: «γκαρσόν, κάνε μας το λογαριασμό. -Έχουμε και λέμε: 3 ευρώ η σαλάτα, 45 τα ψάρια, 3 το τζατζίκι, 4 η μελιτζανοσαλάτα, το σύνολο 53 ευρώ || ποια είναι η γνώμη σου για τον τάδε; -Έχουμε και λέμε: είναι εργατικός, φιλότιμος, και δίκαιος άνθρωπος || ποια είναι η γνώμη σου για τον τάδε; -Έχουμε και λέμε: είναι τεμπέλης, γυναικάς και μπεκρής || τι έκανες σήμερα; -Έχουμε και λέμε: πρωί πρωί πήγα κι έβγαλα λεφτά απ' την τράπεζα, πλήρωσα το τηλέφωνο, ύστερα το φως κι από κει κατευθείαν πήγα στη δουλειά μου». Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το λοιπόν.

- έχω να λέω ή έχω να το λέω, διατηρώ ζωντανές ακόμα τις παραστάσεις κάποιου γεγονότος ή θυμάμαι τη συναναστροφή μου με κάποιο άτομο και εξακολουθώ μετά από πολύ καιρό να το μνημονεύω, γιατί μου είχε κάνει μεγάλη εντύπωση: «για την εκδρομή που πήγαμε στον Όλυμπο, έχω να λέω || για τη γνωριμία μου μ' αυτόν τον άνθρωπο, έχω να το λέω || για το δεσμό μου μ' αυτή τη γυναίκα, αν και πέρασαν τόσα χρόνια, έχω να το λέω».

- η γλώσσα λησμονάει και λέει την αλήθεια, βλ. λ. [γλώσσα](#).

- η λανθάνουσα γλώσσα λέει πάντα την αλήθεια, βλ. λ. [γλώσσα](#).

- θα σου 'λεγα τώρα, έκφραση με επιθετική διάθεση σε άτομο που λέει ή μας ζητάει παράλογα πράγματα: «μόνο εσύ είσαι αυτός που μπορείς να τα βάλεις μ' αυτόν το μεγαλοκαρχαρία. -Θα σου 'λεγα τώρα! || θα 'ρθω αύριο πρωί πρωί να μου δώσεις δέκα εκατομμύρια, που τα χρειάζομαι. -Θα σου 'λεγα; τώρα».

- θέλεις και τα λες αυτά ή σε ξεφεύγουν; βλ. λ. [θέλω](#).

- και δε μου το 'λεγες! έπρεπε να μου το είχες πει: «και δε μου το 'λεγες πως χρειαζόσουν λεφτά!».

- και λέγε λέγε ή κι απ' το λέγε λέγε, με την επίμονη κουβέντα που κάνουμε, ιδίως για να πείσουμε κάποιον για κάτι: «και με το λέγε λέγε τον πείσαμε να αποσύρει τη μήνυση». (Λαϊκό τραγούδι: **και λέγε λέγε**, λέγε λέγε, ο χριστιανός μπερδεύτηκε κι απ' τα πολλά σου λέγε λέγε, χωρίς να θέλω μπλέχτηκα).

- και πάει λέγοντας, βλ. λ. [πάει](#).

- καλά λέει! πάρα πολύ καλά: «περάσατε καλά στην εκδρομή; -Καλά λέει!».

- καλά μας τα λες! βλ. λ. [καλός](#).

- *καλέ τι μας λες!* ή *καλέ τι μας λέτε!* **α.** ειρωνική αμφισβήτηση σε αυτά που μας λέει κάποιος: «μου ζήτησε η τάδε ηθοποιός να τα φτιάξουμε, αλλά εγώ δε θέλω. -Καλέ τι μας λες!». **β.** ειρωνική άρνηση σε κάποιον που μας ζητάει κάτι: «θα μου δώσεις τ' αυτοκίνητό σου για μια βδομάδα; -Καλέ τι μας λέτε!». Ο πλ. και όταν απευθυνόμαστε σε ένα μόνο άτομο·

- *καλά λέει*, (απρόσ. στη νεοαργκό) δίνεται ως απάντηση στην έκφραση ενδιαφέροντος που δείχνει κάποιος για την πορεία των πραγμάτων στη ζωή ενός ανθρώπου με την ερώτηση *τι λέει*; και δηλώνει πως η πορεία των πραγμάτων είναι καλή: «βρε βρε, καιρό έχω να σε δω, τι λέει; -Καλά λέει». Αντίθ. *δε λέει*·

- *καλά λέει* ή *καλά τα λέει*, έκφραση με την οποία επικροτούμε αυτά που λέει κάποιος, γιατί τα βρίσκουμε ορθά, σωστά: «καλά λέει ο άνθρωπος πως με τα καμώματά σου γίνεσαι γελοίος || έτσι όπως πάει το χρηματιστήριο, θα χάσει πολύς κόσμος ακόμη λεφτά. -Καλά τα λέει και να τον ακούτε αυτόν τον άνθρωπο»·

- *κάλλιο να λεν τον κερατά παρά τον κακομοίρη*, βλ. λ. *κερατάς*·

- *καλό λέει!* βλ. λ. [καλός](#)·

- *κατά πώς λέει*, σύμφωνα με αυτά που λέει, με αυτά που υποστηρίζει: «κατά πώς λέει ο τάδε, κανένας απ' τους δυο τους δε φταίει || κατά πώς λέει ο άνθρωπος είναι αθώος»·

- *κατά πώς λένε*, βλ. φρ. *κατά πώς λέγεται*, λ. *λέγομαι*·

- *κάτι λέει*, βλ. λ. [κάτι](#)·

- *κάτι μου λέει*, βλ. λ. [κάτι](#)·

- *κάτι μου λέει μέσα μου*, βλ. λ. *μέσα*·

- *κάτι μου λέει πως...*, βλ. λ. [κάτι](#)·

- *κάτι τέτοια μου λες και δεν μπορώ να σε ξεχάσω*, βλ. λ. [ξεχνώ](#)·

- *καφέ το λέμε τώρα!* ή *καφέ το λένε τώρα!* βλ. λ. [καφές](#)·

- *κι ύστερα (εσύ) μου λες για(τί) δε σου γράφω!* βλ. λ. [ύστερα](#)·

- *κι ύστερα λένε...* ή *κι ύστερα σου λένε...*, βλ. λ. [ύστερα](#)·

- *κι ύστερα λένε πως φταίει ο φονιάς*, βλ. λ. [φονιάς](#)·

- *κι ύστερα λες γιατί φωνάζω!* ή *κι ύστερα λες φωνάζω!* βλ. λ. [φωνάζω](#)·

- *κι ύστερα σου λένε σκυλίσια ζωή!* βλ. λ. *ζωή*·

- *κούφια η ώρα που το λες!* βλ. λ. [ώρα](#)·

- *λέγε λέγε το κοπέλι, κάνει τη γριά και θέλει*, βλ. λ. [κοπέλι](#)·

- *λέγε λίγα με τους άλλους και πολλά με τον εαυτό σου*, βλ. λ. *εαυτός*·

- *λέγε μας τέτοια!* βλ. λ. [τέτοιος](#)·

- *λέει ανέκδοτα*, βλ. λ. [ανέκδοτο](#)·

- *λέει άντερα*, βλ. λ. *άντερο*·

- λέει αρλούμπες, βλ. λ. αρλούμπα·
- λέει αστεία, βλ. λ. αστείο·
- λέει αστειάκια, βλ. λ. αστειάκι·
- λέει άσχημα λόγια, βλ. λ. [λόγος](#)·
- λέει για τ' όνομά μου, βλ. λ. [όνομα](#)·
- λέει εξυπνάδες, βλ. λ. εξυπνάδα·
- λέει ζουρλαμάρες, βλ. λ. ζουρλαμάρα·
- λέει ζούρλες, βλ. λ. [ζούρλα](#)·
- λέει η γλώσσα της πολλά ή λέει πολλά η γλώσσα της, βλ. λ. [γλώσσα](#)·
- λέει και ξελέει, αναιρεί αυτά που λέει ή υπόσχεται: «μην πιστεύεις πως θα σε πάρει στη δουλειά του, γιατί λέει και ξελέει || ένας άντρας κρατάει το λόγο του και δε λέει και ξελέει»·
- λέει κακά λόγια, βλ. λ. [λόγος](#)·
- λέει καλαμπούρια, βλ. λ. καλαμπούρι·
- λέει κρυάδες, βλ. λ. κρυάδα·
- λέει μπούρδες, βλ. λ. μπούρδα·
- λέει όμορφα λόγια, βλ. λ. [λόγος](#)·
- λέει ό,τι θέλει, βλ. φρ. λέει ό,τι φτάσει·
- λέει ό,τι λάχει, βλ. φρ. λέει ό,τι φτάσει·
- λέει ό,τι του καπνίσει, βλ. φρ. λέει ό,τι φτάσει·
- λέει ό,τι του κατέβει, βλ. φρ. λέει ό,τι φτάσει·
- λέει ό,τι να 'ναι, βλ. φρ. λέει ό,τι φτάσει·
- λέει ό,τι του 'ρθει, βλ. φρ. λέει ό,τι φτάσει·
- λέει ό,τι του 'ρχεται στο στόμα, βλ. λ. [στόμα](#)·
- λέει ό,τι φτάσει, μιλάει απερίσκεπτα, στην τύχη, τα νοήματά του δεν έχουν ειρμό και περιεχόμενο: «ξέρουμε πως, μόλις πει κάνα δυο ποτηράκια παραπάνω, λέει ό,τι φτάσει, γι' αυτό δεν τον συνεριζόμαστε»·
- λέει παπάρες, βλ. λ. παπάρα·
- λέει παπαριές, βλ. λ. παπαριά·
- λέει παραμύθια, βλ. λ. παραμύθι·
- λέει πολλά! βλ. λ. [πολύς](#)·

- λέει πολλά, βλ. λ. [πολύς](#).
- λέει πράματα και θάματα, βλ. λ. [πρά\(γ\)μα](#).
- λέει πρασινάδες, βλ. λ. πρασινάδα.
- λέει τα δικά του, βλ. λ. [δικός](#).
- λέει τα χαρτιά, βλ. λ. [χαρτί](#).
- λέει τη δραχμή δραχμούλα, βλ. λ. δραχμή.
- λέει τη μοίρα, βλ. λ. [μοίρα](#).
- λέει την ιστορία της ζωής του, βλ. λ. [ιστορία](#).
- λέει την τελευταία κουβέντα, βλ. λ. [κουβέντα](#).
- λέει την τελευταία λέξη, βλ. λ. λέξη.
- λέει την τύχη, βλ. λ. τύχη.
- λέει τίποτα; βλ. φρ. τι λέει(:).
- λέει το βόδι ψάρι, βλ. λ. βόδι.
- λέει το νερό νεράκι, βλ. λ. [νερό](#).
- λέει το φλιτζάνι, βλ. λ. φλιτζάνι.
- λέει το ψωμί ψωμάκι, βλ. λ. ψωμί.
- λέει τον καφέ, βλ. λ. [καφές](#).
- λέει τον τελευταίο λόγο, βλ. λ. [λόγος](#).
- λέει τρίχες, βλ. λ. [τρίχα](#).
- λέει φούμαρα, βλ. λ. φούμαρο.
- λέει φούσκες, βλ. λ. [φούσκα](#).
- λέει φρόνιμες κουβέντες, βλ. λ. [κουβέντα](#).
- λέει ψέματα, βλ. λ. [ψέμα](#).
- λέει ψέματα με το τσουβάλι, βλ. λ. τσουβάλι.
- λέμε τα δικά μας, βλ. λ. [δικός](#).
- λένε ένα σωρό (για κάποιον), βλ. λ. [σωρός](#).
- λένε χίλια δυο πίσω του, βλ. λ. πίσω.
- λες και..., σαν να...: «άλλοι κάνανε τη ζημιά κι εσύ κάθεσαι και στενοχωριέσαι, λες και είσαι ο υπεύθυνος για

ό,τι έγινε || μιλάει μ' ένα τρόπο, λες κι είναι ο πλουσιότερος άνθρωπος του κόσμου». (Λαϊκό τραγούδι: και γεμίζουν το θερίο άνθρωποι λογιών λογιών που ενιώθαν μεγαλείο, **λες και** μπαίνουν στο σεμπλόν // όταν περνάς με την κοντή φουστίτσα και με κοιτάς σαν μια σωστή μουσίτσα, ατομική **λες κι** είναι η ματιά σου και στόχος είμ' εγώ κι η γειτονιά σου).

- λες και ήταν χτες, βλ. λ. [χτες](#).

- λες και κατάπιε καδρόνι, βλ. λ. [καδρόνι](#).

- λες και κατάπιε μπαστούνι, βλ. λ. [μπαστούνι](#).

- λες και κατάπιε σανίδα, βλ. λ. [σανίδα](#).

- λες και κατάπιε σκεπάρνι, βλ. λ. [σκεπάρνι](#).

- λες και κατάπιε σκουπόξυλο, βλ. λ. [σκουπόξυλο](#).

- λες και τ' αβγά τ' αλωνίζουν, βλ. λ. [αβγό](#).

- λες και τον κατάπιε η γη, βλ. λ. [γη](#).

- λες κι άνοιξε η γη και τον κατάπιε, βλ. λ. [γη](#).

- λες κι όλη τη μέρα τα ξύνω (ενν. τ' αρχίδια μου), βλ. λ. [ξύνω](#).

- λες κι όλη τη μέρα το ξύνω (ενν. το μουνί μου), βλ. λ. [ξύνω](#).

- λες να..., **α.** εισάγει ερώτηση που εκφράζει ανησυχία: «λες να θυμώσει ο άνθρωπος που ξέχασα να τον καλέσω;». **β.** εισάγει ερώτηση που εκφράζει επιθυμία: «λες να μου τύχει το λαχείο;». Συνών. *θες να(...)*.

- λες να 'ν' έτσι; βλ. λ. [έτσι](#).

- λέω άλλ' αντ' άλλων ή λέω άλλ' αντ' άλλων Μαριγώ ή λέω άλλα αντί άλλων ή λέω άλλα των άλλων, βλ. λ. [άλλος](#).

- λέω άλλα (ενν. λόγια), βλ. λ. [άλλος](#).

- λέω αμάν, βλ. λ. [αμάν](#).

- λέω αντίο ή λέω το αντίο, βλ. λ. [αντίο](#).

- λέω ανωμαλίες, βλ. λ. [ανωμαλία](#).

- λέω αστεία, βλ. λ. [αστείο](#).

- λέω βλακεία ή λέω βλακείες, βλ. λ. [βλακεία](#).

- λέω γεια ή λέω γεια σου ή λέω το γεια σου, βλ. λ. [γεια](#).

- λέω εις βάρος (κάποιου) ή λέω σε βάρος (κάποιου), βλ. λ. [βάρος](#).

- λέω εντάξει ή λέω το εντάξει, βλ. λ. [εντάξει](#).

- λέω κακά λόγια, βλ. λ. [λόγος](#).

- λέω κακά λόγια (για κάποιον), βλ. λ. [λόγος](#).
- λέω καλά λόγια (για κάποιον), βλ. λ. [λόγος](#).
- λέω καλημέρα, βλ. λ. [καλημέρα](#).
- λέω καληνύχτα, βλ. λ. καληνύχτα.
- λέω κομπλέ, βλ. λ. [κομπλέ](#).
- λέω κοτρόνα ή λέω κοτρόνες, βλ. λ. [κοτρόνα](#).
- λέω κοτσάνα ή λέω κοτσάνες, βλ. λ. [κοτσάνα](#).
- λέω λόγια (για κάποιον), βλ. λ. [λόγος](#).
- λέω μαλακίες, βλ. λ. μαλακία.
- λέω με το μυαλό μου, βλ. λ. [μυαλό](#).
- λέω με το νου μου, βλ. λ. [νους](#).
- λέω μέσ' απ' τα δόντια μου, βλ. λ. [δόντι](#).
- λέω μέσα μου ή λέω από μέσα μου, βλ. λ. μέσα.
- λέω μονάχος, βλ. λ. μονάχος.
- λέω μόνος, βλ. λ. [μόνος](#).
- λέω μπας και..., υποθέτω, μήπως και...: «θα τον περιμένεις ακόμα; -Λέω μπας και περάσει».
- λέω μπόσικες κουβέντες, βλ. λ. [κουβέντα](#).
- λέω να..., σκέφτομαι, σκοπεύω, σχεδιάζω να...: «λέω να πάω ένα ταξίδι να ξεκουραστώ || σήμερα λέω να κοιμηθώ νωρίς, γιατί αύριο έχω πολλή δουλειά».
- λέω ναι ή λέω το ναι, βλ. λ. [ναι](#).
- λέω οκεί ή λέω το οκεί, βλ. λ. [οκεί](#).
- λέω όχι ή λέω το όχι, βλ. λ. [όχι](#).
- λέω παρών, βλ. λ. παρών.
- λέω πατάτες, βλ. λ. πατάτα.
- λέω πικρά λόγια, βλ. λ. [λόγος](#).
- λέω πίπες, βλ. λ. πίπα.
- λέω προσευχές, βλ. λ. [προσευχή](#).
- λέω προσευχή ή λέω την προσευχή μου, βλ. λ. [προσευχή](#).

- λέω σ' όλους τους τόνους, βλ. λ. τόνος·
- λέω σάλια, βλ. λ. [σάλιο](#)·
- λέω σαχλαμάρα ή λέω σαχλαμάρες, βλ. λ. σαχλαμάρα·
- λέω στον εαυτό μου, βλ. λ. εαυτός·
- λέω τα καθέκαστα, βλ. λ. [καθέκαστα](#)·
- λέω τα πράγματα με τ' όνομά τους, βλ. λ. [πρά\(γ\)μα](#)·
- λέω τα πράγματα όπως είναι, βλ. λ. [πρά\(γ\)μα](#)·
- λέω τα πράγματα όπως έχουν, βλ. λ. [πρά\(γ\)μα](#)·
- λέω τα σύκα σύκα και τη σκάφη σκάφη, βλ. λ. σύκο·
- λέω τη γνώμη μου, βλ. λ. γνώμη·
- λέω τη μισή αλήθεια, βλ. λ. [αλήθεια](#)·
- λέω την αμαρτία μου, βλ. λ. [αμαρτία](#)·
- λέω την καθαρή αλήθεια, βλ. λ. [αλήθεια](#)·
- λέω το ποίημα, βλ. ποίημα·
- λέω το σωστό, βλ. λ. σωστό·
- λέω το τραγούδι, βλ. λ. τραγούδι·
- λέω τον καημό μου, βλ. λ. καημός·
- λέω χοντράδες, βλ. λ. χοντράδα·
- λέω χοντροκοπιές, βλ. λ. [χοντροκοπιά](#)·
- (μα) τι λέω! έκφραση με την οποία δείχνουμε πως συνειδητοποιούμε κάτι λανθασμένο που είπαμε προηγουμένως και θέλουμε να το διορθώσουμε: «οι σπουδές του γιου μου στο εξωτερικό μου στοίχισαν πενήντα χιλιάδες ευρώ. Μα τι λέω! Μαζί με τα νοίκια, τα έξοδα διαβίωσής του και τα πάνε έλα κάθε τόσο, σχεδόν τα διπλάσια!». (Λαϊκό τραγούδι: **μα τι λέω**, τι λέω, τι λέω, τι πικρές σκέψεις κάνω και κλαίω)·
- με λένε, **α.** ονομάζομαι. (Λαϊκό τραγούδι: μένα **με λένε** Περικλή κι αν θες να μάθεις, ρώτα). **β.** με αποκαλούν, με χαρακτηρίζουν κάπως: «έχουν μάθει να με λένε τσιγκούνη, επειδή δε σκορπάω τα λεφτά μου». (Λαϊκό τραγούδι: γελώ και μες στο γέλιο μου κρύβω μεγάλο πόνο, όλοι **με λένε** ευτυχή, μα 'γω το ξέρω μόνο)·
- με το λέγε λέγε, ύστερα από επίμονες παραινέσεις, από επίμονες παρακλήσεις: «έπεσαν όλοι απάνω του και με το λέγε λέγε τον έπεισαν να την παντρευτεί»·
- μέχρι να πεις καλημέρα λες καληνύχτα, βλ. λ. [καλημέρα](#)·
- μη λες για να μη σου λένε, μην κατηγορείς, απόφευγε να κριτικάρεις κάποιον αρνητικά για να μην έχεις από αυτόν την ίδια αντιμετώπιση·

- μη λες τίποτα! βλ. φρ. μη μιλάς καθόλου! λ. μιλώ·

- μη μου λες τέτοια! βλ. λ. [τέτοιος](#)·

- μη μας το λες! ή μη μου (το) λες! **α.** έκφραση στενοχώριας ή λύπης για κάτι πολύ δυσάρεστο, που μας είναι δύσκολο να το πιστέψουμε: «σκοτώθηκε ο γιος του τάδε. -Μη μου το λες! || έπιασε ο τάδε τη γυναίκα του με γκόμενο. -Μη μου λες». **β.** έκφραση έκπληξης, θαυμασμού ή και δυσπιστίας στα λεγόμενα κάποιου: «ο τάδε αγόρασε καινούριο αυτοκίνητο. -Μη μου το λες, αυτός δεν είχε να φάει! || ο τάδε δέχτηκε να παντρευτώ την κόρη του. -Μη μου λες!». **γ.** ειρωνική έκφραση σε κάποιον που έχει την εντύπωση πως μας λέει κάτι καινούριο: «το 2004 θα διοργανώσουμε τους Ολυμπιακούς αγώνες. -Μη μας το λες!». **δ.** ειρωνική έκφραση σε κάποιον, που μας απειλεί πως θα μας συμπεριφερθεί δυναμικά: «αν ξαναπειράξεις την αδερφή μου, θα σε πλακώσω στο ξύλο. -Μη μου το λες!». Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το *όχι*. Ο πλ. και όταν το άτομο μιλάει μόνο για τον εαυτό του· βλ. και φρ. *μη μου (το) πεις!* λ. είπα·

- μην το λες! εκφράζει ευγενικά τη διαφωνία μας σε αυτό που μας λέει κάποιος: «αφού έμπλεξε μ' αυτούς τους αλήτες, θα καταστραφεί. -Μην το λες, γιατί κι άλλοι έμπλεξαν με αλήτες, όμως κατάλαβαν το σφάλμα τους και ξέκοψαν!». Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το *α*·

- μια λέει και μια ξελέει, βλ. φρ. λέει και ξελέει·

- μόνος μου τα λέω, μόνος μου τ' ακούω, βλ. φρ. εγώ τα λέω, εγώ τ' ακούω·

- μου τα λέει, (στη νεοαργκό) μου αρέσει πάρα πολύ: «πες κανέναν καλό λόγο για μένα, γιατί πολύ μου τα λέει η κολλητή της γκόμενάς σου»· βλ. και φρ. *μου τη λες*·

- μου τα λέει ανάποδα, βλ. λ. [ανάποδος](#)·

- μου τη λέει, (στη νεοαργκό) με ενοχλεί με τις συνεχείς παρατηρήσεις του, με εκνευρίζει: «τον αποφεύγω, γιατί κάθε φορά που με βλέπει μου τη λέει και μου σπάει τα νεύρα»·

- μου τη λες, (στη νεοαργκό) δε μου συμπεριφέρεσαι σωστά, με προσβάλλεις, με θίγεις, με μειώνεις: «πρόσεχε πώς μου μιλάς, γιατί είναι ώρα που μου τη λες, κι εγώ κάτι τέτοια δε τα σηκώνω»· βλ. και φρ. *μου τα λέει*·

- (να) μη λέμε αρρώστιες, βλ. λ. αρρώστια·

- να μη λέμε ονόματα, βλ. λ. [όνομα](#)·

- να μη λες, αποστομωτική έκφραση με την οποία διακόπτουμε την παρέμβαση κάποιου σε ένα θέμα και προσπαθεί να τη δικαιολογήσει με το *όχι λέω...*: «εσένα δε σου ζητήσαμε τη γνώμη σου γι' αυτό να πάψεις. -Όχι λέω... -Να μη λες»·

- να μη με λένε... (ακολουθεί το όνομα αυτού που μιλάει) λέγεται για να τονίσει αυτό που στη συνέχεια λέει: «να μη με λένε Νίκο, αν δεν τον σπάσω στο ξύλο, μόλις τον συναντήσω». (Λαϊκό τραγούδι: και **να μη με λένε Γιώργο**, αν εγώ δεν έχω λόγο // στο λέω και στ' ορκίζομαι: **-να μη με λένε Βάγγο!**- για την τρελή σου τσαχπινιά σε παίρνω δίχως φράγκο)·

- να μην το λέω δυο φορές, βλ. λ. φορά·

- να 'χαμε να λέγαμε, βλ. λ. έχω·

- ναι σου λέω! βλ. λ. [ναι](#)·

- ξέρει τι λέει, κατέχει απόλυτα το θέμα στο οποίο αναφέρεται, έχει επίγνωση, είναι απόλυτα σίγουρος για τα λεγόμενά του: «για να μιλάει αυτός μ' αυτόν τον τρόπο για τον τάδε, ξέρει τι λέει || άκουσέ τον προσεκτικά, γιατί ξέρει τι λέει». Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το *για να μιλάει*·

- ξέρεις τι λες; **α.** έκφραση απορίας, έκπληξης ή δυσφορίας γι' αυτά που μας λέει κάποιος, τα οποία θεωρούμε απαράδεκτα, παράλογα: «αν τον βρω μπροστά μου, θα τον καθαρίσω κι ας πάω φυλακή. -Ξέρεις τι λες;». **β.** είσαι σίγουρος γι' αυτά που λες(:): «ο τάδε παντρεύεται τον άλλο μήνα. -Ξέρεις τι λες; Αυτός ήταν κατά του γάμου || έμαθα πως ο τάδε σκοτώθηκε. -Ξέρεις τι λες;»·

- ο γιατρός είπε, σ' ό,τι λέει, να λέμε ναι, βλ. λ. [γιατρός](#)·

- ο ίδιος τα λέει (κι) ο ίδιος τ' ακούει, βλ. λ. ίδιος·

- ο λόγος το λέει, βλ. λ. [λόγος](#)·

- ο ψεύτης δεν πιστεύεται κι όταν αλήθεια λέει, βλ. λ. ψεύτης·

- ονόματα να μη λέμε, βλ. λ. [όνομα](#)·

- όποιος δε θέλει να παντρευτεί, λέει ότι η νύφη είναι του δρόμου, βλ. λ. [νύφη](#)·

- όποιος λέει την αλήθεια, έχει το Θεό βοήθεια, βλ. λ. [αλήθεια](#)·

- όπως λέν' τα γράμματα, βλ. λ. γράμμα·

- όσα λες, πούτσα θες! βλ. λ. [πούτσα](#)·

- όσα λόγια σου 'λεγα, τόσες μύγες έχαφτες, βλ. λ. [μύγα](#)·

- όταν γαμείς, λεν το φτωχό, να κοιτάς και το Θεό, βλ. λ. [φτωχός](#)·

- όταν είσαι καβάλα στ' άλογο, να λες σ' όλους καλημέρα, βλ. λ. [καβάλα](#)·

- όταν λέω κάτι, το εννοώ, βλ. λ. [εννοώ](#)·

- ό,τι έχω εμπρός μου, το λέγω του αντρός μου, βλ. λ. άντρας·

- ό,τι θέλει ας λέει, βλ. λ. ό,τι·

- ό,τι λέει ας λέει, βλ. λ. ό,τι·

- όχι, λέω..., **α.** έκφραση με την οποία επιδιώκουμε να προλάβουμε την αντίδραση ή την άρνηση του συνομιλητή μας σε αυτά που του λέμε: «κάθε φορά που θα πληρώνεσαι, θα μου δίνεις ένα μέρος των χρημάτων για να ξεχρεώσεις αυτά που μου χρωστάς, όχι λέω...». Πολλές φορές, η φρ. κλείνει με το δηλαδή. **β.** έκφραση με την οποία προσπαθεί να δικαιολογηθεί κάποιος που επενέβη σε μια συζήτηση, όταν του στερούν αυτό το δικαίωμα, γιατί ουσιαστικά δεν το έχει: «εσύ πάψε να μιλάς, γιατί δε σου έδωσε κανείς το λόγο. -Όχι λέω...»· βλ. και φρ. είπα κι εγώ(!)·

- ποια χαρτιά το λένε; βλ. λ. [χαρτί](#)·

- ποιος λέει ναι, βλ. λ. [ναι](#)·

- ποιος λέει όχι, βλ. λ. [όχι](#)·

- ποιος να το 'λεγε! ποιος μπορούσε να το υποθέσει, να το φανταστεί: «ποιος να το 'λεγε πως θα χώριζε αυτό το ζευγάρι, που ήταν τόσο αγαπημένο!»·

- ποιος το λέει; δηλώνει έντονη άρνηση: «πρέπει να φύγετε όλοι απ' αυτό μέρος. -Ποιος το λέει; Δεν έχουμε να πάμε πουθενά»·

- ποιος το λέει αυτό; βλ. λ. [αυτός](#).

- πολλά λες! βλ. λ. [πολύς](#).

- που λένε, όπως επικρατεί να λέγεται: «όταν οι δυο παρέες πιάστηκαν στα χέρια έγινε χαμός, που λένε, μέσ' στο μαγαζί». (Λαϊκό τραγούδι: στου Αιγάλεω το Σίτυ ξημερώματα την Τρίτη εθεάθης μ' ένα τύπο σ' ένα ξενοχτάδικο, με την πράξη σου ετούτη μ' έκανες φωτιά μπαρούτι κι έγινε, **που λένε**, το σώσε μες το Μπαρουτάδικο // για πάντα μαζί για πάντα μαζί σ' αυτό τ' ανηφόρι **που λέμε** ζωή).

- που λέει ο λόγος, βλ. λ. [λόγος](#).

- που λες, λοιπόν: «ήμασταν, που λες, ολόκληρος λόχος δυο ώρες κάτω απ' τη βροχή». Η φρ. συνήθως επαναλαμβάνεται συχνά πυκνά κατά τη διάρκεια της αφήγησης κάποιου. (Λαϊκό τραγούδι: **τώρα** στις μαύρες φυλακές, **που λες**, βλέπεις τον Μπάτη και του σιγολές). βλ. και φρ. έτσι που λες, λ. έτσι.

- πού να σου λέω! ή πού να στα λέω! βλ. λ. [πού](#).

- πουλάκια είναι κι ας κελαηδούν, πουλάκια είναι κι ας λένε, βλ. λ. [πουλάκι](#).

- πώς σε λένε; πώς ονομάζεσαι; ποιο είναι το όνομά σου(:): «εμένα με λένε Γιώργο, εμένα πώς σε λένε;».

- πώς το λες αυτό! πώς το ερμηνεύεις, πως το εξηγείς: «πώς το λες αυτό να θέλει να με συναντήσει στην ερημιά μέσ' στ' άγρια μεσάνυχτα!».

- σαν δε μας τα λες καλά! ή σαν να μη μας τα λες καλά! βλ. λ. [καλός](#).

- σαν καλά (να) μας τα λες! βλ. λ. [καλός](#).

- σαν να λέμε, **α.** όπως δείχνει η κατάσταση, όπως φαίνεται: «είναι πολύ δύσκολα τα πράγματα σήμερα κι έχει χαθεί το μετρητό απ' την αγορά. -Σαν να λέμε, δε θα μου δώσεις τα δανεικά που σου ζητάω». **β.** κάτι σαν, κάτι παρόμοιο: «τον ακολουθούσαν πάντα από πίσω του, ήταν, δηλαδή, σαν να λέμε, οι γορίλλες του».

- σαν πολλά μας τα λες! ή σαν πολλά μου τα λες! βλ. λ. [πολύς](#).

- σου λέει ο άλλος! βλ. λ. [άλλος](#).

- σου το λέω και μου σηκώνεται η τρίχα, βλ. λ. [τρίχα](#).

- σου το λέω κι ανατριχιάζω, βλ. λ. [ανατριχιάζω](#).

- στα λέω, σου εκθέτω πώς έχει η κατάσταση, πώς έχουν τα πράγματα: «στα λέω για να ξέρεις, για να μη λες πως κανείς δε σου είπε τίποτα». (Λαϊκό τραγούδι: γι' αυτό **στα λέω** Γιάννη μου, εδώ πληρώνονται όλα, αμάρτησες, το σέβομαι, μα τώρα πια ξεκόλλα). βλ. και φρ. στο λέω.

- στο γιατρό σου και στο δικηγόρο σου να μη λες ποτέ σου ψέματα, βλ. λ. [ψέμα](#).

- στο λέω, σε προειδοποιώ, σου το διαβεβαιώνω: «αν δεν έρθεις αύριο στη δουλειά, θα γίνει μεγάλη φασαρία, στο λέω». (Λαϊκό τραγούδι: μη μου κολλάς και μη μου μπαίνεις σαν κουνούπι μες τη μύτη, αν θες να τα 'χουμε καλά μη μου κολλάς γιατί, **στο λέω**, θα με χάσεις απ' το σπίτι). βλ. και φρ. στα λέω.

- στο λέω για καλό σου, βλ. λ. [καλός](#).

- στο λέω για τελευταία φορά, βλ. λ. φορά.

- στο λέω καθαρά, βλ. λ. [καθαρός](#).

- στο λέω και κοκκινίζω! βλ. λ. [κοκκινίζω](#).
- στο λέω και στο υπογράφω, βλ. λ. [υπογράφω](#).
- τ' ακούς; τ' ακούω να λες, βλ. λ. [ακούω](#).
- τα λέει, **α.** (για τραγουδιστές ή τραγουδίστριες) έχει καλή φωνή, ερμηνεύει με επιτυχία τα τραγούδια: «ο Νταλάρας τα λέει μια χαρά». **β.** (για ηθοποιούς) έχει ταλέντο, είναι καλός στη δουλειά του: «είναι η γκόμενα του παραγωγού και την πήραν, αλλιώς από μόνη της δεν τα λέει || θέλει και ρώτημα γιατί δε βγαίνει η σκηνή απ' τη στιγμή που ο ένας τα λέει κι ο άλλος δεν τα λέει;».
- τα λέει βλάχικα, βλ. λ. βλάχικα.
- τα λέει ωμά, βλ. λ. ωμός.
- τα λέμε, συζητούμε, **α.** κουβεντιάσουμε: «είχαμε καιρό να συναντηθούμε, και μια και βρεθήκαμε τα λέμε». (Λαϊκό τραγούδι: στην αγορά του Πειραιά πεντ' έξι γεροντάκια πίνανε και **τα λέγανε** κι ήρθανε στα μεράκια). **β.** στερεότυπη έκφραση την ώρα που χωρίζουν δυο άτομα για να πάνε στα σπίτια τους ή στις προσωπικές τους ασχολίες και δηλώνει την πρόθεσή τους πως μελλοντικά θα συναντηθούν πάλι να ξανακουβεντιάσουν. Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το άντε και κλείνει με το έτσι(;).
- τα λέμε πρόσωπο με πρόσωπο, βλ. λ. [πρόσωπο](#).
- τα λέμε στόμα με στόμα, βλ. λ. [στόμα](#).
- τα λέμε τσικ του τσικ, βλ. λ. τσικ.
- τα λέω αβέρτα, βλ. λ. [αβέρτα](#).
- τα λέω ανοιχτά και ξάστερα, βλ. λ. ανοιχτός.
- τα λέω αρμένικα, βλ. λ. αρμένικα.
- τα λέω ελληνικά, βλ. λ. ελληνικά.
- τα λέω έξω απ' τα δόντια, βλ. λ. [δόντι](#).
- τα λέω έξω απ' το στόμα, βλ. λ. [στόμα](#).
- τα λέω καθαρά και ξάστερα, βλ. λ. [καθαρός](#).
- τα λέω καλά; βλ. λ. [καλός](#).
- τα λέω κινέζικα, βλ. λ. κινέζικος.
- τα λέω μασημένα, βλ. λ. [μασημένος](#).
- τα λέω μέσ' στο στόμα μου, βλ. λ. [στόμα](#).
- τα λέω μια χαρά, βλ. λ. χαρά.
- τα λέω νέτα σκέτα, βλ. λ. [νέτος](#).
- τα λέω ντόμπρα (και σταράτα), βλ. λ. ντόμπρος.

- τα λέω ξερά, βλ. λ. ξερός·
- τα λέω ορθά κοφτά, βλ. λ. ορθά·
- τα λέω πάνω πάνω, βλ. λ. πάνω·
- τα λέω ρωμαίικα, βλ. λ. ρωμαίικα·
- τα λέω σκέτα, βλ. λ. σκέτος·
- τα λέω στα ίσα, βλ. λ. ίσος·
- τα λέω σταράτα, βλ. λ. [σταράτος](#)·
- τα λέω στην πεθερά για να τ' ακούει η νύφη ή τα λέω της πεθεράς για να τ' ακούει η νύφη, βλ. λ. [νύφη](#)·
- τα λέω στο βρόντο, βλ. λ. βρόντος·
- τα λέω στον τοίχο, βλ. λ. [τοίχος](#)·
- τα λέω τσεκουράτα, τσεκουράτα·
- τα λέω χοντρά, βλ. λ. [χοντρός](#)·
- τα λέω χύμα (και τσουβαλάτα), βλ. λ. χύμα·
- τη λέω την αμαρτία μου, βλ. λ. [αμαρτία](#)·
- τι δεν έλεγες! έκφραση με την οποία θέλουμε να υπενθυμίσουμε σε κάποιον το πλήθος των υποσχέσεων, των όρκων ή των κατηγοριών που έλεγε για κάποιον ή και για μας τους ίδιους: «μέχρι να ενδώσω, μου είχες υποσχεθεί γλέντια, ξενύχτια, ταξίδια, μεγάλη ζωή, τι δεν έλεγες για να με ρίξεις! || τον είπες απατεώνα, χαρτοπαίχτη, μπεκρή, ανάξιο, τι δεν έλεγες γι' αυτόν όταν ήσασταν στα μαχαίρια!». (Λαϊκό τραγούδι: κι έλεγες, η αγάπη μας θα ζήσει κι έλεγες, μέχρι η γη να σταματήσει κι έλεγες, δε θα σ' αρνηθώ ποτέ μου κι έλεγες, **τι δεν έλεγες**, Χριστέ μου)·
- τι έγινε λέει; βλ. λ. γίνομαι·
- τι έκανε λέει; βλ. λ. [κάνω](#)·
- τι θα έλεγες για... ή τι θα έλεγες να..., δηλώνει έμμεσα κάποια πρόταση σε κάποιον για κάτι: «τι θα έλεγες για ένα ποτηράκι; || τι θα έλεγες να κατεβαίναμε κάτω στην παραλία για μια βολτίτσα;»·
- τι λε(ς), βρε άσχετε! ή τι λε(ς), ρε άσχετε! βλ. λ. [άσχετος](#)·
- τι λε(ς), βρε ασχετίλα! ή τι λε(ς), ρε ασχετίλα! βλ. λ. ασχετίλας·
- τι λε(ς), ρε! **α.** έκφραση αμφισβήτησης στα λεγόμενα κάποιου ή άρνησης στην πρόταση κάποιου: «τι λε(ς), ρε, που έγιναν έτσι τα πράγματα! || τι λε(ς), ρε, που θα σου δώσω τόσα λεφτά χωρίς απόδειξη!». **β.** επιθετική έκφραση που εκτοξεύει κανείς εναντίον κάποιου, ο οποίος μιλώντας εκτρέπεται ή προσβάλει: «τι λε(ς), ρε, μήπως νομίζεις πως θα σε φοβηθούμε!»·
- τι λε(ς), ρε θηρίο! βλ. λ. [θηρίο](#)·
- τι λε(ς), ρε μαλάκα! ή τι λε(ς), ρε μαλάκα μου! βλ. λ. μαλάκας·

- τι λε(ς), ρε ξύπνιε! βλ. λ. ξύπνιος·
- τι λε(ς), ρε πονηρέ! βλ. λ. [πονηρός](#)·
- τι λε(ς), ρε πούστη! ή τι λε(ς) ρε πούστη μου! βλ. λ. [πούστης](#)·
- τι λέγαμε! έκφραση με την οποία δηλώνουμε πως, ύστερα από κάποια απρόβλεπτη διακοπή που είχαμε, ξεχάσαμε τι κουβεντιάζαμε και προσπαθούμε να τα θυμηθούμε ή να μας τα υπενθυμίσει ο συνομιλητής μας. Η επαναφορά στη θύμηση των όσων λέγαμε δηλώνεται με το α ναι· βλ. και φρ. τι είπαμε! λ. είπα·
- τι λέει; (για πρόσωπα ή πράγματα) έχει κάποιο ενδιαφέρον, έχει κάποια αξία(·); «τι λέει ο τύπος που σε είδα την τελευταία φορά; || τι λέει τ' αυτοκίνητο που αγόρασες;»·
- τι λέει; (απρόσ. στη νεοαργκό) έκφραση ενδιαφέροντος κάποιου για την πορεία των πραγμάτων στη ζωή ενός ανθρώπου: «βρε βρε, καιρό έχω να σε δω, τι λέει;». Αν η πορεία των πραγμάτων είναι καλή, η απάντηση είναι καλά λέει, αν δεν είναι καλή, η απάντηση είναι δε λέει·
- τι λέει η αφεντιά σου! βλ. λ. αφεντιά·
- τι λέει η γκλάβα σου! βλ. λ. γκλάβα·
- τι λέει η κεφάλα σου! βλ. λ. κεφάλα·
- τι λέει η κλανιά σου! βλ. λ. κλανιά·
- τι λέει η κόκα σου! βλ. λ. [κόκα](#)²·
- τι λέει η μαλαπέρδα σου! βλ. λ. [μαλαπέρδα](#)·
- τι λέει η μαυρομύτα; βλ. λ. [μαυρομύτα](#)·
- τι λέει η μπέρδα σου! βλ. λ. μπέρδα·
- τι λέει η πούλη σου! βλ. λ. [πούλη](#)·
- τι λέει η σούφρα σου! βλ. λ. [σούφρα](#)·
- τι λέει η τσουτσού σου! βλ. λ. [τσουτσού](#)·
- τι λέει η τσουτσούνα σου! βλ. λ. [τσουτσούνα](#)·
- τι λέει ο άλλος! βλ. λ. [άλλος](#)·
- τι λέει ο άνθρωπος! βλ. λ. άνθρωπος·
- τι λέει ο δικός σου! βλ. λ. [δικός](#)·
- τι λέει ο κλανιάς σου! βλ. λ. κλανιάς·
- τι λέει ο κώλος σου! βλ. λ. [κώλος](#)·
- τι λέει ο Νικολάκης σου! βλ. λ. Νικολάκης·
- τι λέει το άτομο! βλ. λ. άτομο·

- τι λέει το κεφάλι σου! βλ. λ. [κεφάλι](#).
- τι λέει το κωλαράκι σου! βλ. λ. κωλαράκι.
- τι λέει το λιλί σου! βλ. λ. λιλί.
- τι λέει το μηλίγγι σου! βλ. λ. [μηλίγγι](#).
- τι λέει το μουνί σου! (το μουνάκι σου!), βλ. λ. μουνί.
- τι λέει το μυαλό σου! βλ. λ. [μυαλό](#).
- τι λέει το μυαλουδάκι σου! βλ. λ. [μυαλουδάκι](#).
- τι λέει το νιονιό σου! βλ. λ. νιονιό.
- τι λέει το πιπί σου! βλ. λ. [πιπί](#).
- τι λέει το πουλί σου! (το πουλάκι σου!) βλ. λ. [πουλί](#).
- τι λέει το πρόσωπο! βλ. λ. [πρόσωπο](#).
- τι λέει το σφυριχτράκι σου! βλ. λ. [σφυριχτράκι](#).
- τι λέει το τσουνί σου! βλ. λ. [τσουνί](#).
- τι λέει το τσουτσούνι σου! (το τσουτσουνάκι σου!), βλ. λ. [τσουτσούνι](#).
- τι λες! δηλώνει έκπληξη ή αμφισβήτηση στα λεγόμενα κάποιου: «ο γιος του τάδε πέρασε πρώτος στο πανεπιστήμιο. -Τι λες, αυτός όλη τη μέρα γυρνούσε στους δρόμους!».
- τι λες; ποια είναι η γνώμη σου; ποια είναι η απόφασή σου(;): «για πες μου εσύ, που είσαι πολύξερος, τι λες γι' αυτό τ' αυτοκίνητο; || τι λες, επιτέλους, θα 'ρθεις ή δε θα 'ρθεις μαζί μας;» βλ. και φρ. εσύ τι λες(;).
- τι λες καλέ! ειρωνική αμφισβήτηση στα λεγόμενα κάποιου ή ειρωνική άρνηση στην πρόταση κάποιου: «τι λες καλέ, που έγιναν έτσι τα πράγματα! || τι λες καλέ, που θα σηκωθώ για να καθίσεις εσύ!». (Λαϊκό τραγούδι: *όχι θα κάτσω να σκάσω, **τι λες καλέ**, τι λες καλέ, που θα πεθάνω*).
- τι λες για..., δηλώνει έμμεσα κάποια πρόταση σε κάποιον για κάτι: «τι λες για ένα ταξίδι; || τι λες για καμιά βολτίτσα;». Πολλές φορές, μετά το ρ. της φρ. ακολουθεί το *είσαι*.
- τι λες πουλί μου! (πουλάκι μου!), βλ. λ. [πουλί](#).
- τι μας λες! ή τι μου λες! έκφραση αμφισβήτησης ή άρνησης, έκπληξης ή θαυμασμού για κάτι που μας λέει κάποιος: «την άλλη βδομάδα παντρεύεται ο τάδε. -Τι μας λες! || δώσε μου χίλια ευρώ δανεικά. -Τι μας λες! || ο γιος του τάδε μπήκε πρώτος στο πανεπιστήμιο. -Τι μου λες!». Συνήθως, ιδίως στις δυο πρώτες περιπτώσεις, της φρ. προτάσσεται το *μωρ' ή μωρέ*. Ο πλ. και όταν το άτομο μιλάει μόνο για τον εαυτό του.
- τι μου λες τώρα! βλ. φρ. τι πράγμα μου λες τώρα(!).
- τι 'ν' αυτά που λες; βλ. λ. [αυτός](#).
- τι να λέμε τώρα! έκφραση αμηχανίας ή έντονης δυσaráσκειας μπροστά σε αρνητικά φαινόμενα ή γεγονότα, που παρουσιάζονται ως τετελεσμένα: «μ' όλες αυτές τις απεργίες και τις καταλήψεις, το κράτος πάει κατά διαβόλου. -Τι να λέμε τώρα! || τον έκλεισε φυλακή για διακόσια ευρώ. -Τι να λέμε τώρα!».

- τι πράγμα μου λες τώρα; βλ. λ. [πρά\(γ\)μα](#).
- τι σου 'λεγα! έκφραση με την οποία υπενθυμίζουμε σε κάποιον την ορθότητα των προβλέψεων ή των προαισθημάτων μας: «σύμφωνα με τα τελικά αποτελέσματα, το τάδε κόμμα κερδίζει τις εκλογές. -Τι σου 'λεγα! || εντέλει, ο τάδε ήταν αυτός που μας κάρφωσε στο διευθυντή. -Τι σου 'λεγα!». Πολλές φορές, η φρ. κλείνει με το εγώ, ενώ συχνά παρατηρείται χειρονομία με το δείκτη να έρχεται και να ακουμπάει στον κρόταφο, προτρέποντας το άτομο στο οποίο απευθυνόμαστε να επαναφέρει στη μνήμη του τις προβλέψεις ή τα προαισθήματά μας, που του είχαμε εκμυστηρευτεί.
- τι το λες και δεν το κάνεις; προτρεπτική έκφραση σε κάποιον να πραγματοποιήσει την επιθυμία ή την απειλή του: «κάθε φορά που τη βλέπω, μου 'ρχεται να την πλησιάσω και να της αποκαλύψω τον έρωτα που νιώθω γι' αυτή. -Τι το λες και δεν το κάνεις; || κάθε φορά που με ειρωνεύεται, μου 'ρχεται να τον πλακώσω στο ξύλο. -Τι το λες και δεν το κάνεις;».
- τι του λες μετά! βλ. λ. μετά.
- τι του λες τώρα! βλ. λ. τώρα.
- τίποτα το λες εσύ; βλ. λ. τίποτα.
- το λέει η καρδιά του, βλ. λ. [καρδιά](#).
- το λέει η καρδούλα του, βλ. λ. [καρδούλα](#).
- το λέει η περδικούλα του, βλ. λ. [περδικούλα](#).
- το λέει η ψυχή του, βλ. λ. ψυχή.
- το λέει η ψυχούλα του, βλ. λ. [ψυχούλα](#).
- το λέει και κολλάει η γλώσσα του, βλ. λ. [γλώσσα](#).
- το λέει όλος ο γιαλός ή όλος ο γιαλός το λέει, βλ. λ. [γιαλός](#).
- το λες σοβαρά; ή το λες στα σοβαρά; βλ. λ. [σοβαρός](#).
- το λέω, το ομολογώ, το παραδέχομαι: «είμαι τρελά ερωτευμένος με την τάδε, το λέω». (Λαϊκό τραγούδι: βαρύ το σφάλμα μου, **το λέω**, τώρα κάθομαι και κλαίω).
- το λέω απέξω απέξω, βλ. λ. [απέξω](#).
- το λέω γι' αστεία ή το λέω γι' αστείο ή το λέω στ' αστεία ή το λέω στ' αστείο, βλ. λ. αστείο.
- το λέω καθαρά, βλ. λ. [καθαρός](#).
- το λέω και το ξαναλέω, βλ. λ. [ξαναλέω](#).
- το λέω και το πιστεύω, βλ. λ. πιστεύω.
- το λέω και το φωνάζω, βλ. λ. [φωνάζω](#).
- το λέω ξεκομμένα, βλ. λ. [ξεκομμένος](#).
- το λέω σοβαρά ή το λέω στα σοβαρά, βλ. λ. [σοβαρός](#).

- το λέω ποίημα, βλ. λ. ποίημα·
- το λέω το κρίμα μου, βλ. λ. [κρίμα](#)·
- το να λες πως είσαι αυτό που είσαι, δε σημαίνει ότι και είσαι, βλ. λ. [αυτός](#)·
- τον αφήνω να λέει, αδιαφορώ γι' αυτά που λέει, δεν τα παίρνω υπόψη μου, δεν τα υπολογίζω: «κάθε φορά που είναι νευριασμένος, τον αφήνω να λέει μέχρι να εκτονωθεί»·
- τον φτύνουν κι αυτός λέει ψιχαλίζει, βλ. λ. [ψιχαλίζει](#)·
- τόσα νιώθει, τόσα λέει, βλ. λ. [τόσος](#)·
- τόσα ξέρει, τόσα λέει, βλ. λ. [τόσος](#)·
- του λέει όσα σέρνει η σκούπα ή του λέει όσα σούρνει η σκούπα, βλ. συνηθέστ. του σέρνει όσα σέρνει η σκούπα, λ. σκούπα·
- του το λέω απάνω απάνω, βλ. λ. [απάνω](#)·
- του το λέω απέξω απέξω, βλ. λ. [απέξω](#)·
- τρόπος του λέγειν, βλ. λ. [τρόπος](#)·
- ωραία λέει! πάρα πολύ ωραία, έξοχα: «περάσατε ωραία στο πάρτι; -Ωραία λέει! || περάσατε ωραία στην εκδρομή; -Ωραία λέει!».

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας